PATVIRTINTA
Klaipėdos „Gilijos“ pradinės mokyklos direktoriaus
2026 m. spalio 30 d. įsakymu Nr. V1-244

DIRBTINIO INTELEKTO NAUDOJIMO KLAIPĖDOS „GILIJOS“ PRADINĖJE MOKYKLOJE TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Dirbtinio intelekto naudojimo pradinėje mokykloje tvarkos aprašas (toliau – Tvarkos aprašas) nustato saugaus, atsakingo, etiško, ugdymo tikslus atitinkančio ir teisės aktų reikalavimus atitinkančio dirbtinio intelekto (toliau – DI) naudojimo mokykloje principus ir taisykles.
2. Tvarkos aprašas taikomas:
- mokiniams;
- mokytojams;
- švietimo pagalbos specialistams;
- administracijos darbuotojams;
- kitiems mokyklos darbuotojams;
- mokinių tėvams (globėjams, rūpintojams), kai jie naudojasi mokyklos rekomenduojamomis DI priemonėmis;
- mokyklos svečiams ar kitiems asmenims, naudojantiems mokyklos informacines sistemas ar mokyklos organizuojamose veiklose naudojamas DI priemones.
3. Tvarkos aprašas taikomas naudojant generatyvinį DI, pokalbių robotus, tekstą, vaizdus, garsą, vaizdo įrašus ar kitą turinį generuojančias sistemas, automatizuoto vertinimo, rekomendavimo, personalizavimo ir kitas DI technologijas.
4. DI mokykloje naudojamas tik tada, kai jo naudojimas padeda siekti ugdymo tikslų, gerina mokymosi kokybę, skatina mokinių kritinį mąstymą, kūrybiškumą, skaitmeninį raštingumą ir nepažeidžia mokinio teisių, orumo, privatumo ar saugumo.
5. Tvarkos aprašas rengiamas atsižvelgiant į:
- 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2016/679 (Bendrąjį duomenų apsaugos reglamentą, BDAR);
- 2024 m. birželio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2024/1689, kuriuo nustatomos suderintos dirbtinio intelekto taisyklės (ES dirbtinio intelekto aktą);
- Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymą;
- Lietuvos Respublikos švietimo įstatymą;
- Lietuvos Respublikos autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymą;
- kitus mokyklai taikomus švietimo, asmens duomenų apsaugos, kibernetinio saugumo ir vaikų teisių apsaugos teisės aktus;
- Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos rekomendacijas „Mokykla dirbtinio intelekto (DI) amžiuje: atsakingo naudojimo principai ir gairės“.

II. PAGRINDINIAI DI NAUDOJIMO PRINCIPAI

6. DI pasiūlymas negali būti laikomas savaime teisingu ar privalomu.
7. DI naudojimas negali kenkti mokinio fizinei ar psichinei gerovei, mokymosi motyvacijai, savivertei, privatumui ar teisei į sąžiningą vertinimą.

8. Mokykla nenaudoja DI priemonių, kurios manipuliuoja vaikais, išnaudoja jų pažeidžiamumą ar daro nepagrįstą poveikį jų elgesiui.
9. Mokykla draudžia tam tikras DI praktikas, kai naudojamos manipuliacinės ar žmogaus pažeidžiamumą, įskaitant amžių, išnaudojančios technologijos, galinčios sukelti reikšmingą žalą.
10. Į DI sistemas negalima kelti daugiau informacijos, negu būtina konkrečiai užduočiai atlikti.
11. Mokyklos darbuotojai į viešas ar mokyklos nepatvirtintas DI sistemas nekelia:

- mokinio vardo ir pavardės;
- asmens kodo;
- adreso;
- telefono numerio;
- elektroninio pašto;
- mokinio sveikatos informacijos;
- specialiųjų ugdymosi poreikių informacijos;
- psichologinių ar socialinių vertinimų;
- šeimos aplinkybių;
- mokinio pažymių ir individualių pasiekimų duomenų;
- nuotraukų ar vaizdo įrašų, pagal kuriuos galima identifikuoti vaiką;
- kitos konfidencialios informacijos.

12. Jei mokytojas nori naudoti mokinio darbą kaip DI užklausos pavyzdį, jis turi pašalinti mokinio tapatybę leidžiančią nustatyti informaciją arba naudoti mokyklos patvirtintą priemonę ir procedūrą.
13. Duomenų apsaugos principai turi būti taikomi DI naudojimo procese nuo pat jo planavimo.
14. Mokinys turi suprasti, kada mokymosi procese naudojamas DI.
15. Jei mokinys pateikia DI sukurtą ar reikšmingai pakeistą turinį, mokytojas gali reikalauti nurodyti, kad turiniui sukurti buvo naudotas DI.
16. Kai mokytojas naudoja DI rengdamas mokomąją medžiagą, mokiniams, kai tai pedagogiškai reikšminga, paaiškinama, kad medžiaga buvo parengta pasitelkiant DI.
17. Nuo 2026 m. rugpjūčio 2 d. ES taikomi nauji AI Act skaidrumo reikalavimai tam tikroms DI sąveikos ir DI sukurto ar manipuliuoto turinio situacijoms, todėl mokykla turi periodiškai peržiūrėti savo naudojamų priemonių nustatymus ir informavimo praktiką.
18. DI pateikta informacija nėra laikoma automatiškai teisinga.
19. Mokytojai ir mokiniai turi tikrinti:

- faktų tikslumą;
- šaltinius;
- galimus stereotipus;
- klaidas;
- išgalvotą informaciją;
- netinkamą ar žalingą turinį.

20. Pradinėse klasėse DI naudojimas turi būti organizuojamas taip, kad mokinys pirmiausia mokytųsi pats mąstyti, klausti, skaityti, skaičiuoti, rašyti ir spręsti problemas.

III. DI NAUDOJIMAS UGDYMO PROCESE

21. DI gali būti naudojamas kaip mokymosi priemonė, kai tai numato mokytojas ir atitinka pamokos tikslą.
22. Klaipėdos „Gilijos“ pradinėje mokykloje DI gali būti naudojamas:

- idėjoms generuoti;
- klausimams kurti;
- teksto supratimui padėti;

- skirtingo sudėtingumo užduotims parengti;
- kūrybiniams scenarijams kurti;
- kalbos mokymuisi;
- užsienio kalbų mokymuisi;
- mokslinių reiškinių paaiškinimui;
- mokinių diskusijoms;
- informacijos tikrinimo ir kritinio mąstymo užduotims;
- kūrybiniams vaizdams ar iliustracijoms kurti;
- mokymosi individualizavimui, kai sprendimą dėl užduočių parenka mokytojas.

23. DI neturi būti naudojamas taip, kad mokinys galėtų išvengti mokymosi proceso.
24. Mokytojas gali organizuoti veiklą, kai mokiniai:
25. pateikia klausimą DI;
26. gauna atsakymą;
27. patikrina atsakymą kituose šaltiniuose;
28. nustato klaidas;
29. paaiškina, kodėl DI galėjo suklysti.
30. Tokiu būdu DI naudojamas ne kaip „atsakymų aparatas“, o kaip priemonė kritiniam mąstymui ugdyti.

IV. DI NAUDOJIMAS MOKINIŲ DARBAMS IR ATSISKAITYMAMS

31. Mokinys negali pateikti DI sukurto darbo kaip visiškai savo, jei mokytojas nėra leidęs DI naudoti konkrečiai užduočiai.
32. Jei mokytojas leidžia naudoti DI, užduotyje turi būti aiškiai nurodyta:

- ar DI naudoti leidžiama;
- kokiu tikslu jį galima naudoti;
- ar reikia pažymėti DI panaudojimą;
- kokią darbo dalį mokinys turi atlikti savarankiškai.

33. Rekomenduojami trys DI naudojimo lygiai:

A lygis – DI nenaudojamas.
Mokinys užduotį atlieka savarankiškai.

B lygis – DI naudojamas kaip pagalbininkas.
Mokinys gali naudoti DI idėjoms, paaiškinimams ar klaidų paieškai, tačiau galutinį darbą sukuria pats.

C lygis – DI naudojamas kaip mokymosi objektas.
Mokytojas sąmoningai įtraukia DI į užduotį, o mokinys vertina DI atsakymus, taiso klaidas ir pagrindžia savo sprendimus.

V. MOKYTOJŲ IR ŠVIETIMO PAGALBOS SPECIALISTŲ NAUDOJIMAS

34. Mokytojai gali naudoti DI:

- pamokų planams rengti;
- užduočių variantams kurti;
- tekstams supaprastinti;
- mokomajai medžiagai pritaikyti skirtingiems mokinių gebėjimams;
- idėjoms generuoti;

- klausimams ir diskusijų temoms kurti;
- mokymo priemonių projektams rengti;
- administraciniams tekstams parengti;
- kalbos klaidoms tikrinti;
- vertinimo kriterijų projektams rengti.

35. DI parengta medžiaga prieš naudojimą pamokoje turi būti patikrinta mokytojo.
36. Mokytojas atsako už galutinį mokiniams pateikiamos medžiagos turinį, net jei ji buvo parengta naudojant DI.
37. DI negali savarankiškai priimti galutinio sprendimo dėl:

- mokinio įvertinimo;
- drausminės nuobaudos;
- kitų mokiniui reikšmingų sprendimų.

38. DI gali būti naudojamas kaip pagalbinė priemonė, tačiau atsakomybė už sprendimą tenka kompetentingam mokyklos darbuotojui.

VI. DI IR ASMENS DUOMENŲ APSAUGA

39. Mokykla yra atsakinga už tai, kad jos pasirinktos DI priemonės būtų naudojamos laikantis BDAR ir kitų taikomų teisės aktų.
40. Prieš pradedant naudoti naują DI priemonę mokykla įvertina:

- kas yra priemonės teikėjas;
- kokie duomenys renkami;
- kokiu tikslu jie naudojami;
- kur jie saugomi;
- ar duomenys perduodami už Europos ekonominės erdvės ribų;
- ar paslaugų teikėjas naudoja naudotojų informaciją DI modeliams tobulinti;
- kokios yra duomenų ištrynimo galimybės;
- kokie yra amžiaus reikalavimai;
- ar priemonė atitinka mokyklos informacijos saugumo reikalavimus.

41. Jei nėra aišku, kaip DI priemonė tvarko asmens duomenis, mokykla jos mokinių asmens duomenims tvarkyti nenaudoja.
42. Vaikų duomenims taikomas sustiprintas atsargumas. BDAR numato specialias taisykles vaikų sutikimui, kai kalbama apie informacinės visuomenės paslaugas, o EDPB pabrėžia ypatingą vaikų pažeidžiamumą duomenų apsaugos srityje.
43. Mokykla neturi laikyti vien tėvų sutikimo pakankamu pagrindu bet kokiam vaiko asmens duomenų perdavimui DI sistemai. Prieš naudojimą turi būti nustatytas tinkamas duomenų tvarkymo teisinis pagrindas ir įvertinti visi BDAR reikalavimai.
44. Jei planuojamas naujas DI sprendimas gali kelti didelę riziką mokinių teisėms ir laisvėms, mokykla įvertina, ar būtina atlikti poveikio duomenų apsaugai vertinimą.
45. Mokyklos darbuotojas, pastebėjęs galimą asmens duomenų patekimą į netinkamą DI sistemą, nedelsdamas informuoja mokyklos vadovą ir už duomenų apsaugą atsakingą asmenį.

VII. LEIDŽIAMŲ DI PRIEMONIŲ SĄRAŠAS

46. Mokykloje naudojamos tik šioje tvarkoje patvirtintas leidžiamų DI priemonių sąraše esančios priemonės, kai jos naudojamos mokyklos veikloje su mokiniais arba mokyklos informacinėse sistemose.

47. Į mokyklos leidžiamų priemonių sąrašą neįtraukiamos priemonės, jeigu jų naudojimas neatitinka mokyklos nustatytų duomenų apsaugos, vaikų saugumo, etiško naudojimo ar kitų reikalavimų.
48. Mokykla periodiškai peržiūri sąrašą, nes DI paslaugų funkcijos, privatumo sąlygos, amžiaus ribojimai ir teisinis reguliavimas gali keistis.

VIII. DI PRIEMONĖS, KURIŲ MOKYKLOJE NAUDOTI NEGALIMA

49. Mokykloje draudžiama naudoti DI priemones, kurios:

49.1. renka ar analizuoja mokinių emocijas, jeigu toks naudojimas nėra aiškiai teisėtas ir suderinamas su taikomais AI Act reikalavimais;

49.2. vykdo mokinių socialinį reitingavimą;

49.3. naudoja mokinių biometrinius duomenis be aiškaus teisėto pagrindo ir būtino mokyklos patvirtinimo;

49.4. manipuliuoja mokiniais arba išnaudoja jų amžių ar kitą pažeidžiamumą;

49.5. priima savarankiškus sprendimus dėl mokinio, kurie turi reikšmingą poveikį jo teisėms ar galimybėms;

49.6. naudojamos mokiniams sekti taip, kad tai nėra būtina, proporcinga ir teisėta;

49.7. nėra pakankamai aišku, kaip jos tvarko mokinių asmens duomenis;

49.8. leidžia mokiniams viešai skelbti kitų mokinių nuotraukas, balsą ar kitus asmens duomenis be teisėto pagrindo;

49.9. sukuria arba platina žeminantį, diskriminuojantį, smurtinį, seksualinį ar kitą vaikams netinkamą turinį.

50. Ypač atsargiai vertinamos DI priemonės, skirtos mokinių elgesiui prognozuoti, emocijoms nustatyti, asmenybei profiliuoti ar mokinių rizikai klasifikuoti.
51. Mokykla nenaudoja DI kaip „mokinio vertės“, „gabumų“ ar „elgesio“ automatinio nustatymo sistemos.

IX. VAIKŲ SAUGUMAS, ETIKA IR SKAITMENINIS RAŠTINGUMAS

52. Mokykla siekia ne tik kontroliuoti DI naudojimą, bet ir ugdyti mokinių gebėjimą saugiai ir atsakingai juo naudotis.
53. Pradinio ugdymo mokiniai mokomi:

- kas yra dirbtinis intelektas;
- kad DI nėra žmogus;
- kad DI gali klysti;
- kad DI ne visada pateikia teisingą informaciją;
- kad negalima DI atskleisti privačios informacijos;
- kad negalima naudoti DI siekiant tyčiotis iš kitų;
- kad kitų žmonių nuotraukų negalima savavališkai kelti į DI sistemas;
- kad DI sukurtas turinys nebūtinai yra tikras;
- kad reikia tikrinti informaciją;
- kad žmogus atsako už savo veiksmus, net jei juos atlikti padėjo DI.

54. Mokiniams aiškinama, kad DI gali sukurti įtikinamai atrodančius, tačiau netikrus vaizdus, tekstus ar garso įrašus.
55. Mokykla skatina mokinius apie galimai žalingą DI sukurtą turinį pranešti mokytojui arba kitam suaugusiajam.
56. DI naudojimas negali tapti priemone patyčioms, apsimetimui kitu asmeniu, melagingos informacijos skleidimui ar kito žmogaus pažeminimui.

57. Mokykla ypatingą dėmesį skiria vaikų apsaugai nuo generatyvinio DI sukurto žalingo ar manipuliuoto turinio. EDPB ir kitos Europos institucijos pabrėžia būtinybę organizacijoms taikyti specialias apsaugos priemones vaikams.

X. TĖVŲ (GLOBĖJŲ, RŪPINTOJŲ) INFORMAVIMAS

58. Mokykla informuoja mokinių tėvus apie:
- DI naudojimo mokykloje principus;
- pagrindines mokinių saugumo taisykles;
- naudojamas mokyklos patvirtintas DI priemones;
- mokinių darbų ir atsiskaitymų DI naudojimo taisykles;
- asmens duomenų apsaugos reikalavimus.

59. Tėvams rekomenduojama namuose vaikui aiškinti:
- neatskleisti DI sistemoms adreso, telefono numerio, slaptažodžių ir kitos privačios informacijos;
- nekelti kitų vaikų nuotraukų be leidimo;
- nesinaudoti DI sukčiavimui ar apsimetimui kitu žmogumi;
- tikrinti DI pateikiamą informaciją;
- pranešti suaugusiajam apie netinkamą ar bauginantį DI turinį.

60. Mokykla sudaro galimybę tėvams kreiptis į mokyklą dėl DI naudojimo klausimų.

XI. DI RAŠTINGUMAS IR DARBUOTOJŲ KVALIFIKACIJA

61. Mokykla sudaro sąlygas darbuotojams įgyti pakankamą DI raštingumą pagal jų atliekamas funkcijas.
62. Darbuotojų mokymuose turėtų būti nagrinėjama:
- DI veikimo pagrindai;
- generatyvinio DI galimybės ir ribos;
- DI klaidos ir „haliucinacijos“;
- asmens duomenų apsauga;
- vaikų saugumas;
- autorių teisės;
- akademinis sąžiningumas;
- DI turinio žymėjimas;
- užklausų rengimas;
- mokinių darbų vertinimas DI amžiuje;
- DI naudojimo rizikos.

63. Mokykla neapsiriboja vienkartiniais mokymais. DI naudojimo praktika peržiūrima reguliariai.

XII. ATSAKOMYBĖS

64. **Mokyklos direktorius:**
- tvirtina Tvarkos aprašą;
- tvirtina leidžiamų DI priemonių sąrašą;
- paskiria atsakingus asmenis;
- užtikrina darbuotojų informavimą ir mokymą;

65. **Už DI naudojimą atsakingas asmuo arba darbo grupė:**
- konsultuoja darbuotojus;
- vertina naujas DI priemones;

- administruoja leidžiamų priemonių sąrašą;
- stebi teisės aktų pokyčius;
- inicijuoja Tvarkos aprašo atnaujinimą.

66. **Duomenų apsaugos pareigūnas arba už duomenų apsaugą atsakingas asmuo:**
- konsultuoja dėl asmens duomenų tvarkymo;
- vertina DI naudojimo poveikį duomenų apsaugai;
- prireikus dalyvauja atliekant poveikio duomenų apsaugai vertinimą;
- konsultuoja dėl duomenų saugumo incidentų.

67. **Mokytojas:**
- kontroliuoja DI naudojimą pamokoje;
- tikrina DI sugeneruotą mokomąją medžiagą;
- neleidžia mokiniams naudoti nepatvirtintų priemonių;
- moko saugaus ir kritiško DI naudojimo;
- užtikrina, kad DI nepakeistų mokinio savarankiško darbo, kai to reikalauja užduotis.

68. **Mokinys:**
- laikosi mokyklos nustatytų taisyklių;
- neskelbia kitų asmenų duomenų;
- neapsimeta kitu asmeniu;
- nenaudoja DI patyčioms ar žalingam turiniui kurti;
- nurodo DI naudojimą, kai to reikalauja mokytojas;
- tikrina DI pateiktą informaciją.

69. **Tėvai:**
- padeda vaikui laikytis saugaus naudojimo taisyklių;
- informuoja mokyklą apie pastebėtus rimtus DI naudojimo incidentus;
- bendradarbiauja sprendžiant su vaiko saugumu susijusias situacijas.

XIII. DI NAUDOJIMO INCIDENTAI

70. DI incidentu laikomas įvykis, kai:
- į neleistiną DI sistemą pateikiami mokinio asmens duomenys;
- sukuriamas arba išplatinamas žalingas DI turinys;
- DI panaudojamas patyčioms;
- mokinys neteisėtai apsimeta kitu asmeniu;
- mokyklos darbuotojas panaudoja nepatvirtintą DI sistemą konfidencialiai informacijai;
- DI pateiktas turinys sukelia reikšmingą žalą mokiniui;
- nustatomas kitas reikšmingas saugumo ar privatumo pažeidimas.

71. Apie incidentą darbuotojas turi kuo greičiau informuoti mokyklos administraciją ir, jei susiję su asmens duomenimis, už duomenų apsaugą atsakingą asmenį.
72. Incidentai registruojami pagal mokykloje nustatytą informacinių saugumo ir asmens duomenų pažeidimų valdymo tvarką.
73. Jei incidentas susijęs su vaiko saugumu, mokykla imasi veiksmų pagal vaiko gerovės, patyčių prevencijos ir kitus mokyklos vidaus dokumentus.

XIV. DI NAUDOJIMO KOKYBĖS UŽTIKRINIMAS

74. Mokykla pagal poreikį įvertina DI naudojimo praktiką, t.y. atsiradus naujiems DI įrankiams, pasikeitus naudojamų įrankių funkcionalumui, pasikeitus valstybės ar ES teisiniam reguliavimui ar gavus mokyklos bendruomenės narių siūlymų.
75. . Vertinimą atlieka IKT specialistas. Atlikęs vertinimą, jis savo pastebėjimus, išvadas ir rekomendacijas dėl saugaus bei efektyvaus įrankių taikymo pateikia mokyklos direktoriui.
76. Vertinama:
- kokios DI priemonės naudojamos;
- ar jos atitinka mokyklos reikalavimus;
- ar nebuvo duomenų apsaugos incidentų;

77. Mokykla siekia, kad DI nebūtų naudojamas vien dėl to, kad jis yra prieinamas.

XV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

78. Tvarkos aprašas įsigalioja nuo jo patvirtinimo dienos.
79. Visi mokyklos darbuotojai supažindinami su Tvarkos aprašu pasirašytinai arba elektroninėmis priemonėmis.
80. Mokiniai su jiems pritaikytomis DI naudojimo taisyklėmis supažindinami klasės valandėlių ar kitų ugdymo veiklų metu.
81. Tėvai apie pagrindines DI naudojimo mokykloje taisykles informuojami mokyklos pasirinktu būdu.
82. Tvarkos aprašas peržiūrimas ne rečiau kaip kartą per metus arba pasikeitus:
- ES ar Lietuvos teisės aktams;
- ŠMSM rekomendacijoms;
- mokyklos naudojamoms DI priemonėms;
- duomenų apsaugos reikalavimams;
- mokyklos organizacinei struktūrai.

83. Esant prieštaravimui tarp šio Tvarkos aprašo ir privalomo teisės akto, taikomas teisės aktas, o Tvarkos aprašas nedelsiant atnaujinamas.
84. Mokykla siekia, kad DI naudojimas būtų grindžiamas principu:

„Saugus vaikas, savarankiškai mąstantis mokinys, atsakingas mokytojas ir žmogaus prižiūrimas dirbtinis intelektas.“

TRUMPOS DI TAISYKLĖS PRADINUKUI

„7 saugaus DI taisyklės“

1. 😈 DI nėra žmogus. Jis gali klysti.
2. 🔐 Nesakyk DI savo slaptažodžio, adreso ar telefono numerio.
3. 👤 Nedėk į DI kito žmogaus nuotraukos be leidimo.
4. 🔎 Patikrink DI pateiktą informaciją.
5. 📛 Tavo darbas turi būti tavo darbas.
6. 💔 Nenaudok DI tam, kad įžeistum ar išgąsdintum kitą žmogų.
7. 🕵️ Jeigu DI pateikė keistą ar bauginantį turinį – pasakyk mokytojui arba tėvams.

---

1 priedas

LEIDŽIAMŲ NAUDOTI DI PRIEMONIŲ PRADINĖJE MOKYKLOTE SĄRAŠAS

Priemonė	**Paskirtis**	**Saugumo ir ES atitikties reikalavimai**
Microsoft Copilot (Office 365 Education)	Pamokų rengimas, tekstų pritaikymas	Naudoti tik su institucine mokyklos paskyra (užtikrinanti duomenų apsaugą pagal ES BDAR).
Google Gemini (Workspace for Education)	Vaizdinė medžiaga, idėjos pamokoms	Naudoti tik per institucinę paskyrą su išjungtu duomenų rinkimu modelių mokymui.
EDiTAI	Pamokų ir projektų planai mokytojams	Skirta tik pedagogams; sugeneruota medžiaga privalo būti peržiūrėta žmogaus.
Canva Education (Magic Studio)	Edukacinės kortelės, vizualinė medžiaga	Taikoma pamokos metu, valdant mokytojui, be mokinių asmens duomenų kėlimo.
Open ai Chat GPT	Pamokų rengimas, tekstų pritaikymas, edukacinės kortelės, vizualinė medžiaga	Skirta tik pedagogams ir darbuotojams. Būtina užtikrinti ir nekaupti duomenų rinkimo.